SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 120. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JUNE 25, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 25-го ЧЕРВНЯ 1988 Ч. 120. РІК. XCV.

АНЧЕЙН ЗАКЛИКАЄ ДО ПОЖЕРТВ НА ОБОРОНУ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Нюарк, Н. Дж. (Б. Ольшанівська). — Представники Екзекутиви АНЧЕЙН — (Українського Крайового Центру і Інформаційної Мережі) — Марія Демчук і Дан Данкович, зустрілися з членами родини І. Дем'янюка: Вірою, Іваном і Едвардом Нижником і докладно продискутували теперішню ситуацію справи Івана Дем'янюка і рівнож відклик вироку смерти до верховного суду Ізраїля. Взявши до уваги стан фінансів у фонді для правної оборони І. Дем'янюка і потребу затруднити ще одного адвоката-оборонця, екзекутива АНЧЕЙН рішила допомогти родині Дем'янюка у збірці фондів на правну оборону І. Дем'янюка і пов'язані з процесом проти нього.

Група активістів з АНЧЕЙН запланувала громадські зустрічі в містах поселення українців в Америці, щоби поінформувати громаду про теперішній стан справи І. Дем'янюка і тим самим улегшити грошову збірку на його правну оборону.

Екзекутива АНЧЕЙН закликає всіх стояти непохитно, як і у минулому, і не залишати Дем'янюка в його трагічній ситуації. Під час наступних шістьох місяців відіграється останній акорд затяжної, нерівної боротьби, яка тягнеться 11 (одинадцять) років і у якій оскаржений і суджений не тільки І. Дем'янюк, але також українська громада і український нарід.

АНЧЕЙН (екзекутива) закликає тому усіх чисельно прибути на громадські зустрічі і скласти свої щедрі пожертви на правну оборону І. Дем'янюка.

Грошові перекази треба виписувати на: John Demjanjuk Defense Fund, P.O.Box 92819, Cleveland, Oh., 44192.

Появився 16-ий том „Літопису УПА"

Торонто, Канада. — Шістнадцятий з черги том „Літопису УПА" повністю присвячений періодичним підпільним виданням „Закерзонського Краю", що в тогочасному назовництві означало українські ентографічні землі на захід від лінії Керзона, а саме, Холмщину-Підляшшя, Любачівщину, Ярославщину, Перемищину та Лемківщину.

В книзі вперше перевидано без змін журнали „Інформатор", „Тижневі Вісті", „Інформативні Вісті", „Лісовик" та „Перемога". Більшість яких знайдено в недавно відкритих фондах Державного Архіву ЗСА. Вони дають читачеві і дослідникові велику кількість нових і досі недоступних матеріялів про українське підпілля під Польщею в роках 1945-1947. З них довідуємося не тільки про стратегію і тактику УПА, але й про щоденне важке життя її членів, як теж і про боротьбу за своє існування цілої української спільноти на цьому просторі. Інформації про світові події та постійне зацікавлення життям української еміґрації виповнюють сторінки цих видань, які широко розповсюднювалися серед населення і до часу появи видань „Солідарности" не мають собі прецеденсу в країнах Східньої Европи.

Вступна стаття пера проф Петра Потічного, (він теж є редактором тому), в дуже стислій формі подає інформації про підпільні друкарні, які діяли на цьому терені, та обговорює проблеми друкування і розповсюдження видань у підпіллі. Крім цього подає цікаві дані про контакти з дипломатичними станицями західніх держав у Варшаві та ролю жінок-підпільниць в цілій ділянці. В зв'язку з цим том містить повністю (в польській мові) текст оскарження і засуду О. Лебедович, яка вдержувала контакти з амбасадою ЗСА у Варшаві. Вступна стаття, резюме змісту журналів та акт оскарження подаються теж в англійській мові.

Шістнадцятий том „Літопису" вийшов завдяки щедрій жертві його фундатора св. п. Олекси Головача (24.III.1912-16.VIII.1986).

Книга в твердій оправі, понад 600 сторінок друку, багато ілюстрована, має список ілюстрацій і скорочень та вичерпний показник. Її можна замовляти в ціні 20 долярів, пишучи на адресу: Litopys UPA, P.O.Box 97, Station "C" Toronto, Ontario M6J 3M7, Canada.

МИСТЕЦЬКОЮ ПРОГРАМОЮ І ВРОЧИСТИМИ БОГОСЛУЖБАМИ ВІДЗНАЧЕНО ДЕНЬ БАТЬКА НА СОЮЗІВЦІ

Кергонксон, Н.Й. (А. Воробець). — Офіційну програму Дня Батька, тут на цій Оселі Українського Народного Союзу, попередив у суботу, 18-го червня ц.р., о д годині 8:30 вечора, концерт хору „Думка" з Ню Йорку, який недавно повернувся із свого успішного турне по Европі.

Програму розпочав мішаний хор „Думка", виконавши такі пісні: „Не шуми, калинонько", „Пісня про Дніпро" із сольо, що його відспівала сопрано Олена Новицька та Богдан Кекіш — тенор. Із сольоспівом в уривках із опери „Богдан Хмельницький" виступив бас Михайло Невмержицький. У другій частині програми цього ж концерту співав жіночий ансамбль хору під супроводом музичного керівника і пяніста Михайла Лева, виконавши такі пісні: „Чи знаєш ти світання у полі", „Ой заграли десь трембіти", „Добрий вечір, дівчинонько" та „Водограй". Опісля співав чоловічий хор пісню „Вилетіли орлик" та „Ой літа орел" із сольо Михайла Невмержицького. Останню частину із циклу цього концерту виконав увесь хор, виступивши з піснями: „Карпати", із сольоспівом Миколи Голодика та „В'язанкою закарпатських пісень".

Концерт закінчився піснею із цієї в'язанки — „Люблю тебе, Україно" із сольоспівами О. Новицької та М. Голодика. Диригент цього хору — Семен Комірний; піяністка — Тетяна Поташко. Публіка — 300 осіб — захоплена виступом хору „Думка" засипала хористів оплесками. Опісля відбулася забава, до якої грала оркестра Богдана Гірняка. Цим закінчилася суботня і перша частина вшановування Дня Батька.

Наступного дня, у неділю, 19-го червня, о год. 10-ій ранку, о. Маріян Процик відправив Божественну Літургію в українській католицькій церкві Пресвятої Трійці в Кергонксоні. І зараз же, опісля, о 11-ій годині ранку о. протоієрей Іван Куліш відправив теж Божественну Літургію в українській православній каплиці.

Після обіду, о год. 2-ій по полудні, о. М. Процик, у заступстві пароха української католицької церкви Пресвятої Трійці о. Михайла Харини, та о. прот. І. Куліш настоятель української православної громади в Кергонксоні, відправили Екуменічний Молебень з нагоди 1000-річчя Хрищення Руси-України. У цій відправі взяло участь понад 100 осіб; співав хор від української православної парохії та інші миряни, що прибули на цей Молебень. У своїй проповіді о. М. Процик закликав до спільної молитви та до об'єднання української спільноти, без уваги на її віровизнання. Піснею „Боже Великий, Єдиний" закінчено цю відправу. Вкінці ще о. протоієрей І. Куліш склав побажання усім

Квінтет хору „Думка"

Танцювальний ансамбль „Дунай"

В НАГІРНИЙ КАРАБАХ ВВЕДЕНІ ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ

Москва. — Газета „Правда" повідомила про введення військових частин у кілька міст Нагірно-Карабахської автономної області, щоб попередити про можливість „небажаних наслідків" у тому випадку, якщо місцеве населення не буде стриманим.

„Останні дні ситуація в Нагірному Карабаху стала особливо напруженою, — пише „Правда". — Тут триває загальний страйк і влаштовуються щоденні мітинґи і демонстрації. Продовжуються міґраційні процеси: вірмени залишають Азербайджан, а азербайджанці— Вірменію. Ті, хто нині ставлять під загрозу узи дружби, які довгий час зв'язували два народи, рано чи пізно понесуть за це відповідальність", — пише газета.

„Правда" повідомляє, що багато страйкуючих хотіли б повернутися на працю, але не можуть цього зробити, захоплені неконтрольованим потоком подій.

Речник управління інформації міністерства закордонних справ СССР Ґеннадій Ґерасімов, виступаючи на пресовій конференції для чужинецьких журналістів, заявив, що справу про Нагірний Карабах знову буде розглядати Верховна Рада СССР, але підготова до цього обговорення може зайняти багато часу.

Як уже інформовано, не лише місцевий уряд Нагірного Карабаху, але й Верховна Рада Вірменії висловилися за відокремлення области від Азербайджану. В Баку, однак, категорично відмовилися навіть обговорювати таку можливість. Ось що повідомляє про становище в Баку відомий правозахисник Валерій Сендеров:

„У вірменських районах Баку тепер стоять військові частини, по місті ходять патрулі дружинників, літають гелікоптери... На телевізії виступив перший секретар ЦК КП Азербайджану, який заявив: 'Не хвилюйтеся. Карабах буде нашим в цьому нас підтримує Москва. Становище вірменів жахливе: загрози розправ звідусіль, телефонічні дзвінки з погрозами, по місті роз'їжджають авта, не звертаючи уваги на дружинників і військо. З авт вигукують: 'Вірмени, залишіть Азербайджан — будемо різати!" В одній з листівок сказано: 'Будемо різати вас на куски! Карабах наш!"

Папа Іван Павло II відвідує Австрію

Відень, Австрія. — Тут розпочав свої п'ятиденні відвідини Папа Іван Павло II, і, не зважаючи на деякі демонстрації та протести що були однак числом невеликі, перший день свого перебування провів Папа із президентом Куртом Вальдгаймом, якого минуле в часі Другої світової війни, далі залишається контроверсійною справою.

Папа відбув також розмову із представниками жидівських організацій Австрії і, як завжди, говорив з ними сердечно, але коли порушено справу К. Вальдгайма він ніяк не хотів висловлювати критичних завваг чи своєї опінії, щодо участи К. Вальдгайма у винищуванні населення в Юґославії.

У першій офіційній промові на терені Австрії Папа Іван Павло II також не заторкнув справи Вальдгайма а говорив лише про 50-річчя дати коли Австрія силою була прилучена до нацистської Німеччини, і про подвійну ролю, яку австрійці відіграли у тому періоді як жертви нацистського режиму, але рівночасно, як коллябоaccess ранти в тому режимі.

Першого дня Папа Іван Павло II відправив Службу Божу в катедрі св. Стефана у Відні в присутності президента К. Вальдгайма і тисячів вірних. В загальному мешканці Австрії, що є у великій більшості католиками, прийняли відвідини Папи дуже сердечно і з великою пошаною та уважають, що зустріч із президентом держави належала до дипломатичного протоколу і не змінила їхньої настанови до Папи та його місії через австрійський нарід піддержати католицьку віру у сусідніх східньоевропейських народах, зокрема на Мадярщині. В п'ятницю, 24-го червня, Папа відправив полеву Службу Божу в місцевості Айзенштадт, що лежить близько мадярської границі, на яку прибуло 60,000 мадярів. В суботу, 25-го червня , запляннована Служба Божа близько границі Юґославії, щоб дати змогу тамошнім католикам взяти в ній участь.

Померла Евстахія Снилик

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як це число йшло до друку, до нас наспіла вістка, що у четвер, 23-го червня 1988 року, померла у лікарні в Ню Джерзі після важкої серцевої недуги на 85-му році життя, Евстахія з Клодзінських Снилик.

Покійна — мати головного редактора щоденника „Свобода" Зенона Снилика, довгі роки проживала з ним та його родиною в Берклі Гайтс, Ню Джерзі. Крім сина Зенона з дружиною Ярославою і внучкою Христиною, залишила ближчу та дальшу родину в ЗСА і в Україні.

МОСКВА ПРОПОНУЄ ЗМЕНШЕННЯ ВІЙСЬКА І ЗБРОЇ ВАРШАВСЬКОГО ПАКТУ

Ню Йорк. — Виступаючи тут на сесії Організації Об'єднаних Націй у справі роззброєння, ген. Константін Ф. Міхайлов, заступник голови так званої Розброєневої ради при міністерстві закордонних справ СССР заявив, що Совєтський Союз і членські країни Варшавського Пакту є готові зменшити число війська і конвенційної зброї, без жадних передумов зі сторони Заходу. Загально здогадуються, що заявав ген. Міхайлова наступила у висліді студій міністерства оборони СССР, яке понад всякий сумнів ствердило, як кажуть західні дипломати в Москві і акредитовані кореспонденти, що існує перевага у числі війська і зброї у східньому оборонному союзі, у порівнянні з Північно-Атлантійським Оборонним Союзом (НАТО).

Згаданий совєтський речник заявив, що докладний плян зменшення війська і зброї Варшавського Пакту буде докладно з'ясований на віденській роззброєневій конференції, яка розпічнеться у вересні цього року. Пропозиція про скорочення включатиме також зобов'язуючий обидві сторони плян скільки війська і зброї та якого роду Захід і Схід можуть вдержувати для охорони своїх кордонів й інтересів у світі. В кожному разі, як виглядає з інтерпретації ген. К. Міхайлова, комуністичний Схід зацікавлений збалянсуванням збройних сил в Европі, а головно виелімінуванням стратегічних військ і самої наступальної стратегії, яка становитиме загрозу для Заходу і Сходу у випадку

(Закінчення на стор. 4)

На „Верховині" відбудеться фестиваль молоді

Ґлен Спей, Н. Й. — Цьогорічний 13-ий з черги традиційний вже фестиваль української молоді відбудеться в цьому році 15-17-го липня, на „Верховині", оселі Українського Братського Союзу.

Програму триденного фестивалю збагатять своїми виступами танцювальний ансамбль „Волошки " з Філядельфії, танцювальна школа Роми Прийми-Богачевської, „Громовиця" з Чикаґо, Роман Рітачка з Сан Дієґо, танцювальний ансамбль „Черемшина", Левко Сівіцький з Торонто Алекс Голуб з Ню Йорку та Алексис Качан-Будик з Вінніпеґу. До танців приграватимуть три оркестри: Рон Кагуте й „Буря" з Торонто, „Шалені гуцули" з Торонто і „Темпо" з Ню Джерзі.

Цей 13-ий фестиваль проходитиме під гаслом 1000-ліття Християнства в Україні.

За точнішими інформаціями телефонувати до Ярослава Пронка (717) 342-0937 або (717) 586-4481.

У СВІТІ

ВИСТУПАЮЧИ ПЕРЕД 200 американськими громадянами, які представляють так звані „поріднені міста", лідер сандіністської хунти Даніель Ортеґа різко критикував намір державного секретаря Джорджа Шулца відвідати в кінці цього місяця ряд країн Південної Америки. Особливе незадоволення Д. Ортеґи викликав той факт, що Шулц не включив Нікараґуа у ґрафік своєї поїздки.

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ у східньому Бейруті злетів у повітря автомобіль, начинений вибухівкою. В зелений „Мерседес", що стояв у вузькій вуличці християнського кварталу Карантіна, була підкладена вибухівка вагою 45 фунтів. Як повідомила поліція, при вибуху загинула одна людина і 11 були поранені. Шість крамниць загорілися. Вибухом були пошкоджені вісім авт, що стояли поблизу. Представники „ліванських сил", правохристиянської міліції, яка контролює східній Бейрут, повідомили, що в тому ж кварталі була знешкоджена друга бомба сповільненої дії, також підкладена в автомобіль. Вибуховий механізм другої бомби був встановлений так, щоб він вибухнув незабаром після першого, з розрахунком на те, що в той момент почнуться рятувальні роботи і від другого вибуху постраждає більше людей. У другому авті був заряд вибухівки вагою 22 фунти.

РАДА ДЕПУТАТІВ трудящих Нагірно-Карабахської автономної области звернулася до Верховної Ради СССР з просьбою вивести область з-під юрисдикції Азербайджану і передати її безпосередньо центральному урядові у Москві. Як відомо, Верховна Рада Вірменії постановила прийняти Нагірний Карабах у склад Вірменії Верховна Рада Азербайджану постановила зберегти цю область у складі Азербайджану. Конституція Совєтського Союзу не передбачає вирішення подібних конфліктів. Саме цим викликане рішення Нагірно-Карабахської обласної ради просити Верховну Раду СССР надалі здійснювати безпосереднє керівництво „спірною областю". Місцеві органи влади звернулися до мешканців Степанакерту зі закликом припинити страйки, однак 30,000 страйкуючих і далі залишаються вдома.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Вашінґтон Таймс" Билл Герц повідомив про прибуття у Північну Корею на початку червня 20 совєтських винищувачів „МІҐ—29". Літаки розміщені на одній з баз на північ від демаркаційної лінії. На думку американських військових спеціялістів, передача літаків знаменує небезпечну ескаляцію військових приготувань пхеньянського режиму і вимагає прийняття рішучих заходів. Раніше Північна Корея дістала від СССР 46 винищувачів „МІҐ-23". На думку професора Джорджтавнського університету Стівена Джіберта, Москва терміново озброює свого північнокорейського союзника, щоб компенсувати втрату частини ракет „СС-20", розміщених на Далекому Сході, які повинні бути знищені за умовами американсько-совєтського договору.

В АМЕРИЦІ

ЗНАВЦІ ПІДРАХОВУЮТЬ, що кошти безпеки конвенцій обидвох партій, республіканців у Ню Орлінс та демократів у Атлянті, виноситимуть біля 10 міл. дол. На цьому ще не кінець бо не підраховано і не включено в цей кошторис додаткових оплат поліції в обидвох містах, яка буде змушена нести додаткову службу.

ПРОМОВЛЯЮЧИ ДО АСОЦІЯЦІЇ американських шерифів віце-президент Джордж Буш висловив своє огірчення про тих громадських свободолюбців, „які виказують більше милосердя до злочинців, як до жертв покривджених тими ж злочинцями". Роз'їжджаючи тепер по цілій країні Дж. Буш гостро виступає проти злочинств та завзято критикує всіх тих зведених на манівці і наївних суддів і політиків, котрі засягають інформацій для своїх юридичних поглядів з таких джерел як Американська Юнія Громадських Свобід, (АСЛЮ).

З ТОЧКИ БАЧЕННЯ аналітиків обидвох аґенцій СІ-Ай-Ей і ФБІ то треба приготовитися на „довге і гаряче літо" терористичних акцій. Прицілом цьогорічих літніх терористичних акцій на їхню думку будуть Західня Европа, Індія, Саудійська Арабія, Ізраїль і ЗСА. Причинами таких припущень це три окремі фактори, що найбільше впадають в очі, а саме: помста Палестинської Визвольної Організації, за вбивство Абу Джігада на Ізраїлеві, якої не змогли вчинити на території Ізраїля, то напевно перенесуть свій приціл на Ізраїльські об'єкти в Европі. Далі припускають пожвавлену діяльність жорстоких нападів групи Абу Нідаля, що має свій осідок у Лівії, а третім великим і дуже турбуючим фактором є поява знову Японської Червоної Армії та біля 25 їхніх членів на терені ЗСА.

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА вже віддавна старається прослідити, хто саме є тим, що постачає запасові частини, які допомогли Іранові оживити свою важко пошкоджену повітряну фльоту. Підозріння падають на Ізраїль, але не виключається і Греції та Еспанії, бо всі три країни користуються американськими джетовими літаками марки Фентом Ф-4, а також й кожна з них перепродовувала Іранові військовий виряд впродовж цієї восьмилітньої війни між Іраном та Іраком.

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР НА СОЮЗІВЦІ — ПЕРЕДВІСНИК НОВОГО ЛІТНЬОГО СЕЗОНУ

Учасники 20-го тенісового табору на Союзівці.

Союзівка. — Характеристичний стукіт м'ячиків і безжурний гомін молоді, яка приїхала сюди на 20-ий з черги тенісовий табір — це передвісники нового літнього сезону на Союзівці, що починається офіційно під час „довгого вікенду" з нагоди Дня Незалежности, 2-го до 4-го липня ц.р.

Табір почався в неділю, 19-го червня і триватиме до середи, 29-го червня. Табором, що нараховує 45 учасників з різних стейтів ЗСА і двоє з Торонто, відають Юрій Савчак і Зенон Снилик. Їм допомагають інструктори, всі талановиті молоді тенісисти, Адріян Кутко, Евген Олинець, Ксеня Кизик, Ліда Савчак, Наташа Липкань, Гю Рейні і Марта Кутко.

Не зважаючи на спеку у перших чотирьох днях, тенісисти — 24 дівчини і 21 хлопець — мали цілоденні програми зайнять, що включали ранні біги, руханку і групові вправи на кортах, У вечірніх годинах таборовики мають розвагові товариські програми.

Після вичерпання практичних і теоретичних лекцій таборовики будуть змагатися у турнірах в кількох групах за нагороди Союзівки. Початківці вправлятимуть завчені лекції.

Табір закінчиться роздачею нагород і сертифікатів-свідоцтв під час бенкету. Таборовики також приготовляють мистецьку програму власними силами і поставлять її на сцені „Веселки" після бенкету.

Як правило, деякі з учасників табору залишаються на перший турнір нового сезону — чемпіонати УСЦАК - у Східі в днях 2-4-го липня цього року.

(Закінчення на стор. 4)

ВИСТАВКА КОЗАКІВ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Тут у суботу, 2-го липня ц.р., в пансіоні „Ксеня" буде, як і попередніми роками, відкрита виставка картин Едварда, Юрія і Яреми Козаків.

Вечором цього ж дня відбудеться там програма пов'язана із виставкою, а також з відкриттям літнього сезону в „Ксені".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Аполітична економічна конференція — велика політична подія

Переведена у Торонто в Канаді триденна конференція семи найбагатших держав світу виключила цим разом з свого порядку нарад усі політичні проблеми, що ними займалася минулими роками, включно з такими, як охорона безпеки плавби на міжнародних водах, спільна боротьба проти тероризму чи проблема замирення на Близькому Сході. Єдиним „політікум" на цій, уже 14-ій з черги щорічній конференції „сімох великих", була заповіджена, але поза офіційною програмою інформація президента Реґена про його минуломісячне п'ятиденне перебування у Москві на зустрічі з Міхаїлом Ґорбачовим. А проте сам факт, що оце знову з'їхались лідери семи найбільш упромисловлених держав світу, плюс представники Європейської Економічної Спільноти, яка охоплює 14 країн Европи так би мовити, „сметанка демократичного світу", має свою велику політичну вимову, Совєтський Союз є поруч із Америкою, другою у світі суперпотугою. Але тільки за своєю територією і збройною силою. Бо СССР стоїть над берегом економічної катастрофи і в Торонто відбувся живий і найбільш переконливий доказ, що тільки в умовинах демократичної свободи може розвиватися й економіка.

Виявляла та Торонтська економічна конференція на вершинах й інші цікаві подробиці. Показалося, що єдиними двома державами у світі, які мають надвишку у своєму торговельному балянсі — це Західня Німеччина і Японія, обидві країни, які були розгромлені у Другій світовій війні і понинішній день не мають повної своєї території — Німеччина поділена, а два найбільш на північ положені японські острови все ще є під совєтською окупацією. Німці і японці — народи з найбільшим організаторським хистом, найбільш роботящі, найменше вибагливі — служать прикладом для своїх недавніх ворогів-переможців.

А проте Торонтонська конференція проходила під знаком єдности і це її найбільший успіх. Єдиною справою, яка викликала розбіжність поглядів був проєкт президента Реґена, щоб поступово зменшувати субвенції фармерам, щоб у 2000-му році зовсім їх припинити. Щорічна допомога хліборобам коштує 14-ом членським державам Европейської Економічної Спільноти плюс Америка по 20 більйонів долярів річно. У теорії признано проєкт Реґена за правильний, у практиці він невиконаний — і французький президент Франсуа Міттеран це одверто заявив. Сама Америка не зможе припинити підтримку фармерам у цьому році, в якому довготривала спека й посуха спричинила страшні втрати фармерським стейтам.

Виборчий рік у ЗСА відбився і на економічних нарадах в Торонто. Ще минулого року критиковано Америку за її астрономічний дефіцит державного бюджету і такий же дефіцит торговельного балянсу. Цим разом тієї критики не було, не тільки тому, що в обох тих ділянках дефіцит зменшився, але й подекуди із суто куртуазійної причини: це останній раз, коли Роналд Реґен взяв участь у такій конференції. Не можна було критикувати Америку також із суто ділових причин: фактом є, що за урядування Реґена опановано інфляцію, в Европі безробіття становить 11 відсотків, в Америці знизилось до 5,5 відсотка. Вартість доляра підвищилась і устабілізувалося, принципове становище Реґена проти протекціонізму в закордонній торгівлі виправдалася, всі приявні у Торонто лідери мусіли визнати, що економіка в Европі й Америці щонайменше задовільна. Очевидно, присутні на цій конференції міністри фінансів, і фахівці економісти висловлювалися обережно, не представлялися в майбутності у золотих кольорах, але й визнали, що всі народи були позитивні і що нема причини лякатися повороту такого потрясення на нюйоркській біржі, як це було в жовтні минулого року.

Для Канади — це честь гостити у себе лідерів семи найбагатших країн світу, але й чималий клопіт: у добі міжнародного тероризму треба було змобілізувати таку охорону прибулих гостей, як цього не було від часу відвідин королеви Єлисавети. І це повториться у грудні цього року, коли знову в Канаді, але вже у Монтреалі у провінції Квібеку, відбудеться конференція присвячена спеціяльно тільки торговельним справам, з участю 96-ти країн світу. Тоді в Америці буде вже обраний, хоч ще не урядуватиме, новий президент. Увесь політично-економічний світ з найбільш напруженням чекає висліду листопадових виборів в Америці, бо Америка є лідером вільного світу.

Ярослав Курдидик

НЕВЖЕ АНҐОЛЯ ПЕРЕМІНИТЬСЯ У НОВИЙ В'ЄТНАМ?

Щораз частіше доводиться зустрічатись у засобах масової інформації із доволі влучними спостереженнями, що, мовляв, тепер, коли президентові Реґенові пощастило зреалізувати перше часткове домовлення із Совєтським Союзом, то після того, його черговим намаганням буде, щоб до закінчення його президентської каденції — закінчити ще теж і 13-річну війну в Анґолі.

Чимало політичних спостерігачів висловлює таке завваження, що війна в Анґолі постала начебто із непередбачених ґльобально-політичних спонук та не у властивому місці і часі. А зокрема короткозорим і вузькоголовим ліబералам усякої масти видається, що війна в Анґолі, — це одна із найбільше конроверсійних воєн, хоч так же само, можна б розцінювати і всі інші війни, що вибухнули після Другої світової війни — у В'єтнамі, Кореї, Афганістані, чи у безтолковій війні між Іраном та Іраком...

При цьому варта буде пригадати, що Анґоля — це маловідома країна із 10-ма мільйонами населення, але ж вона має дуже велику геополітичну і стратегічну важливість. Знавці кажуть, що хто пануватиме в Анґолі, той і вирішить, чиї можуть бути впливи — Заходу, чи Сходу, дослівно, у цілій Африці.

Війна суто громадського характеру розпочалася у 1975 році, коли місцеве населення, перебрало владу від колоніяльної Португалії. Але тоді теж почали зразу ж таки оформлюватися два уряди: „леґальний уряд", що його очолив доморослий комуніст, усеціло відданий марксо-ленінській орієнтації Хозе Едуардо Дос. Коли СССР дістав зовсім неочікуваного прокомуністичного ступайка, нічого в тому дивного, що він змісця почав давати всесторонню економічну допомогу, а в першу чергу перекинув до Анґолі стільки зброї, що верховод Хозе Е. Дос, при допомозі трьох тисячних дорадників та інструкторів, допоміг створити йому майже 40,000-ну армію. Згодом, за впливами Москви, перекинено до Анґолі ще 35,000 військових наємників з Куби.

Але саме тут почалися „перші перехрещення інтересів" — Сходу і Заходу. Бо вже чергового року виступив проти комуністичного васаля, Хозе Е. Доса, дуже популярний і добрий організатор прозахідної орієнтації д-р Йонас Савімба, який очолює дуже розголошену „ЮНІТА" (Національна Унія за повне визволення Анґолі). Він зумів за постійною допомогою Південно Африканської Республіки (в скороченні — „ПАР"), як теж і посередньою допомогою ЗСА, 25-35 мільйонів дол. річно, зорганізувати, вивінувати і вишколити окрему „добровольчу армію ЮНІТА" в силі 25 і біля 50,000 резервістів.

З Анґолі частина воєнних дій перенеслася під сучасну пору до Намібії, що за її незалежність побивається прокомуністична Південно-Західня національна організація, що створила собі збройне пристановище в Анґолі і переводить звідтіль постійні збройні напади. Але самі основні, діючі збройні сили, які діють з обидвох сторін, доволі поважні.

І хоч ще в січні ц. р. збройні сили ПАР — силою трьох змоторизованих дивізій, вивінуваних в 200 танків, 335 опанцериних транспортерів 400 гармат, а в тому числі навіть і далекобійних із засяжністю 45 кілометрів біля сотні бойових джетів і гелікоптерів — а до того із допомогою „зеленої армії ЮНІТА" силою майже 40,000 — були більше, як певні остаточної ліквідації анґольської комуністичної армії і кубинського наємного корпусу. Але, на жаль, не мали тоді повного успіху...

Не маючи дальшого пляну запускатися і заходити заглибоко в пустарища Анґолі, або таким чином віддалюватися, як досі, на 300 — 500 кілометрів від своїх основних баз постачання, тодішній розторощуючий наступ ПАР і „ЮНІТА" зупинився на природній важчій перешкоді на ріці Куіто, зі своїми широкими забагненими побережжями.

По другому боці Куіто, вмостилися комуністичні війська, а що вони віддалені на сотні кілометрів від Люанди, якому вони і здані й залежні, тільки майже виключно на летунське постачання. Найцінніше у ворожому посіданні комуністів — це два паралельні летовища, бо вони довжиною понад два кілометри, отож можуть туди приземлюватися не лише джети типу МІҐ-21 і типу МІІ-23, але головним робом транспортовики типу Іллюшін-77. Але це приземлювання теж не таке легке. Ввесь час б'ють по ньому далекобійні гармати ПАР, а їм в допомогу бомблять безустанно вже африканської побудови Міражі і нищівно озброєні важкі гелікоптери. Оце було дозволено вперше побачити акредитованим звітоздавцем — обидві сторони „західніх і східніх пляцдармів". Їхнє звітування: „Бойові дії особливо під'їздного нищення запілля озброєними з'єднаннями „ЮНІТА" не припиняться. Вони мають незле зорганізоване постачання, бож володіють однією третиною Анґолі".

А коли один із звітоздавців звернувся до головного командувача цілого фронту ген. В. С. Де Ветта, чи, мовляв, ПАР не відчуває надто гнітючого тиску на її економію — відповідь була проста і насправді вояцька: — „Вам же відомо, що наша країна велика, трудолюбива і багата. А війну в Анґолі, ми примушені вести тому, щоб руїницьку комуністичну лявіну зупинити і знищувати на чужій території. І ми вибрали під цю пору таку тактику, яка є затяжна не для нас, а для нашого ворога".

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про поворот додому

Телефон у мене задзвонив, коли я була саме не в найкращому настрої з думкою про тисячу справ, які треба зробити і на які, як звичайно, не вистачає часу і сил, зокрема у тій горячі, що навістила нас в останніх днях.

На другому кінці жіночий голос спитав, чи це я, а коли я потвердила, у відповідь прийшло: „Тут Леся" Розуміється, це мені в цій хвилині нічогісінького не вияснило, бо Леся доволі популярне ім'я серед моїх молодих знайомих. Але скоро вияснилося, хто вона.

Мені відразу станула перед очима різьба львиці, що носила назву „Заперечення", а побіч її творець Леся Ансон, з якою я проводила інтерв'ю на виставці в ґалерії „Медісон 60".

Це було перед трьома роками, і від того часу ми ніколи не зустрілися і не мали нагоди говорити, як це часто трапляється у практиці журналіста, що переводить багато інтерв'ю. Але саме це із молодою мисткинею, українського походження, яка пояснюючи свої твори, дещо розповіла і про себе і про причину, чому відійшла від українства, чітко залишилося в пам'яті, як з приводу цікавих праць, так і цікавої їх авторки. Тож якось мені було відразу радісно на душі, як Леся сказала, що вже від кількох місяців думає про мене і „мусіла до мене зателефонувати", щоб розповісти про себе. А її розповідь була для мене така радісна, як і несподіваний її телефон. Виявляється, що Леся, як минулими роками, так і в останніх трьох, багато подорожувала по світі, шукаючи теми для своїх мистецьких праць. І так опинилася вона недавно в Індії із американською прогулькою. Хто б подумав, що саме в цій далекій чужій країні вона натрапить на земляків! Але на світі все можливе і в одному із ресторанів, де були чужинці, вона якось відразу відчула, що пара людей за сусіднім столом— „немов українці". Виявилося, що це були харків'яни, які були так здивовані американкою українського походження, як і вона ними. „І це було для мене переломною хвилиною, — розповідає мені Леся по телефоні, — я усвідомила собі, що я таки українка, що я після стількох років віднайшла себе і знову повертаюся додому".

Леся з видимим зворушенням, стараючись дібрати відповідні українські слова, розповідає далі про те, як після цієї дивної зустрічі вона, сівши у кутку автобуса, заплакала тихими сльозами, співаючи сама собі „Заповіт", який колись дитиною вивчала в українській школі. Тепер, повернувшись, Леся відразу взялася до діла, щоб виконати те, що стало її ясним щойно там, у далекій Індії. І вона з гордістю повідомляє мене, що зголосилася на літні курси української мови до Гарварду і буде там два місяці, та що „навіть" прийняли її на середній курс, а не початкуючих.

„А тепер, — каже вона, я кожного вечора читаю голосно годину по-українському, щоб трохи вправитися у мові".

Вона навіть у нашій телефонічній розмові старається висловити усі свої почування і переживання українською мовою і категорично відхиляє мою пропозицію, щоб там, де бракує їй слова, сказати його по-англійському. Я ще хочу знати про її мистецьку працю. Довідуюся, що вона тепер більше малює, як різьбить, — але у неї помітно, що це „українство" тепер для неї найважливіше і тим „поворотом додому" вона хотіла зі мною поділитися.

Чи відчула вона мою глибоку радість з того приводу і моє зворушення?

Чи зрозуміла, як цей „зов крови", що заграв у неї, дає надію усім нашим „недовіркам", включно зі мною? Коли я вже повісила слухавку і сиділа біля телефону, усміхаючись сама до себе, пригадалися мені знову слова друга молодости і палких дискусій Любка О., які він завжди повторяв: „а від українства таки втекти не можна і ніяк не можна із нього виписатися у житті..."

Моя Леся переконала мене ще раз у правдивості цих слів.

О-КА

Іван Кедрин

ЕДВАРД, ЯРЕМА І ЮРІЙ КОЗАКИ З ВИСТАВКОЮ У НЮ ЙОРКУ

Каталог виставки трьох названих у заголовку цих завваг мистців, фірмованої Об'єднанням Мистців Українців в Америці, відкрита 14-го травня ц. р. і закрита два тижні пізніше, зазначував перед списком експонатів: „Виставка присвячена 1000-літтю Хрищення України". Хоч в історії української культури, зокрема образотворчого мистецтва, Едвард Козак — батько Юреми і Юрія — займає перше місце, проте з уваги на число образів, присвячених саме 1000-літтю Християнства — перше місце у каталозі займає Юрій Козак із найбільшим на виставці твором „Україна".

Це композиція з кількадесяти постатями, свідоцтво подиву гідного формату цього мистця, який після смерти Михайла Осінчука і поруч із славити Господа живучим Петром Холодним молодшим — є сьогодні найкращим українським іконописцем. Але він цілком інший від обох названих тут іконописців: вони візантиністи, Михайло Осінчук доказував теоретично і практично, що візантійським стилем можна малювати й портрети (так і намалював своїх батьків), — Петро Холодний, твердить, що візантинізм у мистецтві прийшов з Етіопії, тому його святі є чорні (у муринських святинях янголи є чорні, а дияволи білі!). Прегарний образ „Україна" хоч присвячений 1000-літтю Християнства в Україні — цілком інший, як цілостінний монументальний образ цього самого мистця на цю саму тему в ґалерії Мистецької фундації подружжя Шафранюків у Торонто — там є акт хрищення, тут його нема. На цю саму тему створив великий образ покійний Петро Андрусів (у Кредитовій кооперативі в Ню Йорку) — також цілком інакше, бо Андрусів був реалістом без уваги на тематику.

Хоч два перші в каталозі образи Едварда Козака „Весело єсть на Русі" і „Козацький триптих" не релігійні, проте вони теж склали данину 1000-літтю. Це вже типові для Ека твори — він мистець у ґротеску і мистець у композиції, в якій ясна патріотична символіка. Ярема Козак показав портрети: „Свята Ольга" і Святий Володимир". Обидва образи ясні, без ніякої побічної орнаментики, у блакитному тоні, прегарні.

Усіх експонатів на цій виставці було 65;10 Юрія Козака, 43 Едварда і 12 Яреми. У двох залях ґалерії розвішено їх всуміш, свідомо, або несвідомо, але це було добре, бо можна було наглядно побачити різницю стилів цих трьох мистців. Ні один з них не потребував підписувати своїх творів — кожний із трьох Козаків має такий тільки йому прикметний стиль. Едвард Козак вірний собі: він, колишній усусус, має сантимент до стрілецької тематики, як теж до гуцульської. Тому в нього є образ „1918" і „Трембіти" і „Козак". Але він так знає рисунок, що рисунком віддає рух — і любить малювати гуцулів у розмашистому аркані чи танечницю навшпиньках. тут є „Танець", „Гульки", „Танець з вінком", „ червона коломийка". Є ґротесковий „Цяпка — лицар абсурду" з вітряком на задньому тлі, як той український Дон Кіхот, що боровся із вітряками.. Едвард Козак любить комбінувати олію з акриліком і мозаїкою.

Цікаво, що Ярему Козака, автора згаданих двох портретів історично-релігійного характеру, „тягне" теж до абстракту. Але його абстрактне є ломиголовками — вони надзвичайно естетичні і гармонійні, милі для ока: ось, наприклад, „Мюнюмент", „Панорама"...

Це була багата, барвиста, різнорідна виставка трьох видатних наших сучасних мистців. І навіть автопортрет Едварда Козака у чорному кольорі на білому тлі трохи протесковий, вказував на великого мистця. Треба признати, що українська громада, яка цікавиться образотворчим мистецтвом, знає вже і відчуває — де є правдиві великі творці. Ґалерія ОМУА в Ню Йорку рідко коли бачила таку масу відвідувачів

Треба поґратулювати голові ОМУА, скульпторові високої кляси Михайлові Черешньовському, що він влаштував цю вийняткову мистецьку імпрезу. І треба подякувати всім тим трьом мистцям, що вони працюють і збагачують далеко від рідного краю українське мистецтво.

ПРЕДСТАВНИК ПОЛЬСЬКОГО уряду Єжи Урбан, виступаючи перед кореспондентами на черговій пресовій конференції, заявив, що він готовий відвідати мюнхенську радіостанцію „Вільна Европа" і обговорити з її редакторами проблеми, зв'язані з висвітленням подій у Польщі. „Якщо вони не бояться відкритої дискусії про ролю, яку радіо 'Вільна Европа' відіграє в даний час, — сказав він, — я готовий відправитися у Мюнхен і, хоч це й не зовсім пасує офіційному представникові польського уряду, навіть зустрітися з співробітниками польської служби цієї радіостанції". Є. Урбан запропонував також, щоб група працівників радіо „Вільна Европа" приїхала в Польщу і виступила на радіо під час дискусії „на тему про відкритий обмін інформацією і про журналістську етику". Ця пропозиція була зроблена від імени керівництва польського радіо.

Зенон Городиський

МОЇ РАННІ ЗУСТРІЧІ З СЛ. П. ІВАНОМ БАГРЯНИМ

V.

Треба осмислити собі тодішні умовини „гоненія" і політичний клімат, щоб оцінити цивільну відвагу Івана Багряного і його палкий виступ в обороні цього, що тепер називається „людські і національні права". Болів цими справами також київський адвокат і пізніший видатний гетьманський діяч Дмитро Левчук, який переживав не тільки ці важкі дні загрози репатріяції, але важку і безнадійну хворобу своєї дружини. Адвокат Дмитро Левчук палко підтримував ідею організованої оборони „людських прав" біженців, пропонував свою допомогу, як правник, а інж. Роман Гойдиш зі своєї сторони свій досвід в міжнародних зв'язках і своє знання мов. Тут у Кавфбойрені зродилася ініціятива і думка Івана Багряного виступити перед світом, як він казав, з маніфестом оборони прав людини всіх біженців зі всіх земель України. Саме тут він і складав і укладав свої думки того незабутнього маніфесту до вільного світу, який пізніше п. з. „Чому я не хочу повертатися до СССР", перекладаний був на різні мови і так голосно пролунав по цілому вільному світі та напевно дійшов до совісти цих, які рішали про долю жертв великого політичного „ісходу" з України, передовсім підняв на дусі переляканих земляків загрозою репатріяції.

Ще заки Іван Багряний покинув містечко Кавфбойрен відбулася в червні 1945 року дуже цікава хоч і припадкова зустріч, проте своїм змістом та темою виміни думок була вона, можна сказати, історична. Участь у цій зустрічі, на дозвіллі над берегом невеличкої річки біля цього містечка, взяли, Іван Багряний, д-р Борис Левицький, Роман Паладійчук, Василь Ревак д-р Михайло Турчманович і автор цих рядків. Саме в час, коли, шаліло переслідування наших нещасних людей американськими військовими властями, які йшли назустріч і допомагали т. зв. совєтським репатріяційним місіям насильно повертатися „на родіну", Іван Багряний підніс потребу організувати політичну організацію чи партію, як масовий рух для самозахисту, оборони і репрезентації людських і національних прав і аспірації українського народу перед західніми альянтами. Він мав на увазі, зокрема, своїх ближчих земляків, недавніх в'язнів сталінських концтаборів і тих молодих, свідомих „остарбайтерів" засланих німцями на каторжну роботу, які повинні бути у перших рядах цього масового руху. Тут, на цій зустрічі, Іван Багряний подав свою оцінку зустрічі і політичного досвіду, як він казав — „„з українським заходом", підкресливши великий патріотизм людей цього терену, але і наголосив деякі прояви „провінційности" і нерозуміння політичних процесів, які проходили на центральних землях України. Новий політичний рух, в якому видатну ролю мусять відігравати нові політичні сили з української метрополії повинні змагати за відновлення української соборної держави, в якій будуть забезпечені усі демократичні права і свободи ліквідовані большевицькою диктатурою. Він подав свої думки і про програму майбутнього політичного руху, які, як підкреслив присутній там видатний діяч і член „групи Мітринґи" д-р Борис Левицький, були подібні до пограмових заложень Української Народно-Демократичної партії, яка постала з ініціятиви таких галицьких діячів виходців з ОУНр, як Іван Мітринґа, Михайло Турчманович та інші, яких прихильно прийнято на центральних землях України.

Програмові думки майбутньої політичної партії, які накреслював Іван Багряний ще в час коли він обдумував текст свого палкого маніфесту „Чому я не хочу вертатися до СССР"?, свідчили про те, що він остаточно розійшовся з середовищем ОУНр. При тому він підкреслив, що він, будучи пов'язаний з тодішім підпіллям ОУНр і УПА мав змогу запізнатися дуже зблизька з українським заходом репрезентованим не тільки цим середовищем, і цей досвід довів його до рішення мобілізувати людей українського сходу з метою творення дійсно соборницької політичної сили побудованої на синтезі історично-політичного пройденого українського народу під різними займанщинами. Тут д-р Борис Левицький поспішив пригадати, що це пробувала не без успіху робити Українська Народно-Демократична Партія у короткій зустрічі з українським сходом на правому березі Дніпра. Уважаю доцільним і з історичного боку конечним згадати цей прецікавий і важний епізод з часу моєї третьої зустрічі з Іваном Багряним зразу після закінчення Другої світової війни під час його перебування в Кавфбойрені не тільки, як причинок до його біографії, але неменш важливий причинок до передісторії постання УРДП, якої пізніше він з своїми 11-ма послідовниками були її основниками в січні 1946 року в Ульмі.

Ранім літом 1945 року Іван Багряний покинув містечко Кавфбойрен, взявши на дорогу виказку з нашого комітету, яка, як він згадував мені пізніше, стала йому в пригоді в той час гоніння репатріяції утікачів з України і взагалі Східньої Европи т. є. сфери впливів СССР. А в міжчасі заходами і в співпраці секретарки американського старшини-адміністратора міста з „большевицькою місією" увесь наш комітет було заарештовано і передано большевикам для репатріяції. Тоді то безслідно пропав голова комітету Т. Фединишин. Тільки завдяки акції і клопотанням наших дружин і великій допомозі капітана американської військової поліції українця з походження ми чудом вийшли на волю.

Я ще довго перебував в цьому містечку і тільки напочатку в 1946 році, коли постав Координаційний Український Комітет я дістав виклик від організаційних чинників ОУН в Мюнхені і там вперше познайомився із інж. Осипом Бойдуником, який довідавшись про мою участь в переговорах ВУНРади з УГВРадою в 1944 запропонував мені працю у внутрішньо-політичній референтурі ПУН, як один з його співробітників. Тоді почався також довгий процес нелегкої підготови до створення спільного політичного центру, в якому Координаційний Комітет в Мюнхені був тільки переходовим етапом на шляху до реорганізації Державного Центру УНР і створення Української Національної Ради, перша сесія якої відбулася 16-го — 20-го липня 1948 року в Авґсбурзі в Німеччині. УРДП під проводом Івана Багряного взяла активну участь в 1-ій Сесії УНРади. Сам Іван Багряний увійшов у склад Уряду УНР, як міністер Преси і Пропаґанди, а Микола О. Степаненко був вибраний секретарем УНРади. З цього часу Іван Багряний став видатним і активним діячем ДЦУНР, займаючи пізніше посаду голови УНРади і в дальшій черзі аж до своєї смерти 25-го серпня 1963 року посаду заступника Президента УНР.

Кінець.

„Думка" вдруге в Европі

Нелегко було хористам хору „Думка" в Ню Йорку рішитися на друге турне із концертами по українських скупченнях в Европі. Труднощі властне в тім, що крім переїзду, багатьом бракувало часу на таку поїздку, а деяким, може, і невигоди були причиною. Перед нами стояло завдання взяти участь у торжественних святкуваннях з нагоди Тисячоліття Хрищення Руси-України. Це все нелегко було виконати, бо ряд зайнять і переїзди з місця на місце забирали час на всі приватні справи як, наприклад, побачитись з кимось чи відвідати когось. Мета, однак, показалася важливішою від всього іншого, і тому рішено виїхати. Треба пам'ятати, що тепер на українській діяспорі лежить велике завдання допомоги нашим братам по той бік залізної заслони, які знаходяться у затяжній боротьбі за свої національні та релігійні права. Їм треба допомогти, щоб перед очима світу показати правдивий стан нашого народу та його змагання за своє буття. Москва — це незвичайно хитрий грач на світовій арені. Вона гнучка і прибирає різні маски в залежності до обставин з метою дезінформації противника. Знаємо з історії про тісну співпрацю між урядом і проводом церкви у всіх важливих справах у дореволюційну добу, однак те, що діється тепер, переходить всі межі. На арену виходить, рука в руку, атеїстичний уряд, який протягом 70-ти років нищив всі прояви релігійного життя, а з другого боку, провід церкви, для якого толеранція та християнська любов є поняттям чужим, щоб разом відсвяткувати Тисячоліття, мовляв, християнства в Росії. Це робиться для того, щоб показати перед чужинецьким світом місію, яку виконувала Росія на протязі історії. Для України в їх програмі нема місця, це маловажлива справа, це провінція. Все, що зробив український народ, Москва привласнює собі і в такій формі передає інформації ласим на відомості чужинецьким представникам преси і урядів, які інтерпретують їх на свій лад. Тому перед нашими поселенцями стоїть велике завдання здерти маску з акторів Москви та насвітлити справи так, як вони дійсно відбувалися і довести, що Тисячоліття — це світла сторінка нашої історії, а рік 988 став дороговказом для всієї Східньої Европи. Так дивилися на ці справи члени управи з головою І. Раковським на чолі, коли рішалися на турне. Диригент С. Комірний, узгідивши всі справи з управою хору, взявся відразу до праці, знаючи, що це завдання не легке, але при співпраці української громади можна багато досягнути.

26-го травня, в день відлету, зібралися на летовищі хористи та прихильники, цікаві відвідати Европу.

Виступ хору „Думка" в Дюссельдорфі.

Внук Франца Йосифа вітає „Думку" у Дюссельдорфі.

Крім того, їхали з нами члени церковного хору із Пассейку, які із доповненням деякими членами хору „Думки", мали взяти участь у відправах двох Архиєрейських Служб Божих у Мюнхені і Штрасбурґу. Диригент хору — Зірка Береза. Весело їхати в товаристві добрих знайомих, бо час скоро минає у приємних розмовах. Після семи годин лету швайцарською лінією ми опинилися в Цюріху, а звідти відлетіли до Лондону.

Це гарне місто з парками та архітектурними будівлями. Рух на вулицях великий, а керування автом по дорогах не було б приємне для водія з-поза Англії. Приготування до торжественного виступу хорів забрало багато часу. Кількагодинні проби на протязі трьох днів не дали можливості добачити деякі цікаві місця чи відвідати когось. Це все зрозуміле, бо щоб із чотирьох хорів зробити один, треба дійсно багато вкласти праці. Чисельність хору — понад 400 осіб. Диригенти провадили хором по черзі. Склад диригентів такий: М. Антонович (Голляндія), С. Комірний (ЗСА), К. Кондрацька (Канада) та Я. Бабуняк (Англія). Крім них брали участь ще двох братів П. і С. Гунька, та М. Бучок. Кожний із диригентів ділився на пробах своїми заувагами щодо правильного виконання пісень. С. Комірний звернув особливу увагу на мовно-технічні деталі, без яких не можна сподіватися доброго виконання.

Концерт почався о год. 4-ій по полудні 29-го травня при вщерть заповненій залі (більше 6000 місць), т. зв. Роял Альберт Голл.

Після відспівання двох гимнів, англійського і українського, голова комітету Д. Парадюк у короткім змістовнім слові, виголошенім двома мовами, звернув увагу на значення прийняття християнства у 988 році для українського народу та цілої Східньої Европи. Опісля хор виконував пісні ряду композиторів із різних періодів часу. Кожне закінчення викликувало бурю оплесків, що впливало позитивно на настрій диригентів і співаків. Тут не будемо входити у деталі виконання творів, бо це не наше завдання.

Знаємо, що коли під кінець концерту хор „Веснівка" під диригентурою К. Кондрацької виконав декілька гагілок із рівночасним виведенням їх на сцені, то оплескам не було кінця. Виразна носталгія за минулим.

Треба дати належне Союзові Українців Британії за їх працю та влаштування такої мистецької імпрези у зв'язку з Тисячоліттям прийняття християнства в Україні. До успіху багато причинився Володимир Луців.

Наступного дня ми знову в дорозі, що тривала приблизно 20 годин, щоб різними транспортними засобами (автобусом, кораблем, потягом) дістатися до Мюнхену. Побачити Мюнхен було цікаво для багатьох хористів. Тут була і є централя українців Німеччини, тут різні школи та багаті музеї, для оглянення яких дійсно треба багато часу. Біля 9-ої год. вранці заїхали ми на головний двірець, а звідти до готелю біля двірця. Скрізь порядок і чистота. Видна працьовитість німців.

О год. 6-ій вечора Архиєрейську Службу Божу у недалекому костелі відправив єпископ Платон Корнеляк у супроводі священиків. Змістовну проповідь виголосив монах Йоган Петерс, знаний із своєї жертвенної праці для нашої Церкви і народу. Хор під проводом З. Берези виступив вперше поза Америкою із великим успіхом. В Мюнхені хористи мали деяку полегшу від зайнять. З цього скористали деякі з них вибираючися на прогульку до Бертесґадену чи до Гарміш-Партенкірхен, місця лещатарського спорту.

Ювілейний концерт, присвячений Тисячоліттю відбувся 3-го червня в костелі св. Матея, у програму включено релігійні і народні пісні, виступав теж секстет під проводом М. Лева. Кожний виступ публіка сприймала бурею оплесків, а коли в останній точці Віктор Шевель відспівав „Владико неба і землі", то публіка була зворушена до сліз.

Хористи „Думки" співають у катедрі в Страсбурзі.

„Думка" співає у Лютеранській церкві.

Цікаво, чим пояснити малу присутність людей у церкві, так і на концерті, який був присвячений великій події в нашій історії? Треба признати, що голова комітету проф. В. Кальваровський вклав багато праці для улаштування імпрези, як теж опіки хором.

4-го червня вранці залишаємо Мюнхен. Наші автобуси прямують на північ до міста Карльсруге. Дощ не дозволяє на скору їзду, як теж на милування краєвидами. Біля 1-ої год. ми вже на місці. Місто гарне, чисте. Тут осідок найвищого суду Західньої Німеччини. Тут же відбувся процес Сташинського за вбивства Л. Ребета та С. Бандери. Зараз відбуваються тут міжнародні наради над можливим з'єднанням країн Европи в одну цілість. Чи дійде здійснення цього, покаже майбутність.

Акцію цю започаткував д-р Вальдбурґ фон Габсбурґ, нащадок австрійської корони. В цьому об'єднанні призначене місце для України, синьо-жовтий прапор якої займає своє місце між іншими. Перед виступом хору проф. В. Кальварівський коротко пояснив значення Хрищення Руси-України для всієї Східньої Европи та подав стан наших церков під цю пору. Перша частина концерту відбулася в одній із заль, де присутні (приблизно 200 осіб) зареаґували дружніми оплесками на добре виконання наших мелодійних пісень, а почесний голова фон Габсбурґ не мав похвали для нас. Другу частину відспівано у залі нарад між народних представників, які щойно почали свою конвенцію. Хористи горді, що наша пісня гомоном пролетіла по залі зібрань міжнародних представників европейських держав. Цей виступ завдячуємо працьовитому, енерґійному о. П. Когутові. Після год. четвертої ми виїхали до Штрасбургу (Франція), де нас чекали два важливі виступи.

Наступного дня, 5-го червня, хор готувався до останнього іспиту. У кожного думка, щоб найкраще заспівати та залишити по собі добрі спомини. О год. 9-ій ранку — Архиєрейська Служба Божа у місцевій катедрі, яка легко може помістити декілька тисяч людей. Крім наших священиків з єпископом Гринчишином у проводі взяли участь декілька вищих французьких церковних представників. Функцію диякона сповняв о. П. Когут. Церковний хор під проводом З. Берези, який звик уже до чужого оточення, з успіхом відбув цілу Службу Божу і своїм співом підніс чар нашої відправи в очах чужинців. Після закінчення всі від'їхали до української централі на перекуску. О год. 4-ій — концерт для української і французької публіки з нагоди прийняття християнства великим князем Володимиром. Присутніх було 800-900 осіб. Програма, як у Мюнхені, мішана — релігійні і народні пісні. Після кожної точки оплески міцніють. Реакція присутніх впливає позитивно на настрій хористів. Ми співаємо, а буря оплесків прямо не дає можливости зійти із сцени. Треба було співати декілька пісень на наддаток. Цілий концерт був фільмований французькою телевізійною компанією.

На закінчення о. П. Когут висловив щиру подяку хористам та всім присутнім. Ввечері відбулося в нашому готелі приємне прощальне прийняття.

Наступного дня, готові до від'їзду ми чекали на автобуси до Цюріху більше двох годин.

Ми горді, що взяли участь у небуденній події нашої історії — Тисячоліттю Хрищення Руси-України. О год. 3:30 по полудні ми прибули на летовище в Ню Йорку.

Зауваги. При кожних таких імпрезах завжди виникають певні проблеми чи недотягнення. В одних добре зорганізовано, у других гірше. Однак це неважливо, гірше та незгідливість наших громад, які, навіть в такий великий час, як відзначування прийняття християнства українським народом не можуть найти спільної мови. Зайве нарікання на чужинецьку пресу, яка, мовляв, байдуже ставиться до наших святкувань. Краще звернути всі жалі до себе, що ми донині не змогли об'єднано все провести.

Сусід не буде нас поважати, коли ми у сварці між собою!

О. Мотиль

Вшанування пам'яті визначних постатей нашого народу

У неділю, 22-го травня, заходами відділу Товариства Українців Самостійників в Оттаві відправлено Панахиду в українському православному соборі за упокоєння душ Симона Петлюри і Євгена Коновальця.

Цього місяця минуло 50 років від вбивства полковника Євгена Коновальця у Роттердамі, Голляндія, та 62 роки від вбивства Головного Отамана Симона Петлюри на вулицях Парижу у Франції.

Петлюра був Президентом і Головним Отаманом Військ Української Народньої Республіки. Коновалець був організатором і командиром славних Січових Стрільців, а згодом головою Української Військової Організації і Провідником Організації Українських Націоналістів.

Вміжчасі видано двомовну брошурку, де було написано коротенько про тих двох визначних постатей нашого народу. Текст уклав Юрій Сальський.

Після Св. Літургії голова відділу Іван Михальчук виніс калачі і овочі, І. Новицький і П. Волощук вийшли з прапорами, а інші члени тримали великі свічки. Настоятель о. Роман Божик відслужив Панахиду. Співав Столичний хор під диригентурою А. Ільченка. Після Панахиди при вході Юрій Сальський роздавав брошурки, а надолині у вхідовій кімнаті членки Союзу Українок Канади роздавали овочі і скибки калача.

Скромно, з великою пошаною та щирою молитвою відзначено пам'ять заслужених Синів України.

Галина Михальчук

Ізоляція України при помочі поштових перепон

Коли ми говоримо про топтання Москвою людських і національних прав нашого народу, ми маємо, звичайно, на думці такі справи як ув'язнення наших братів і сестер за їхні національні чи релігійні переконання у жахливих таборах Сибіру або у „психушках", брутальний московський шовінізм і нагальну русифікацію України, нищення української культури, найбільший злочин нашого століття, а може і всієї історії людства, що ним було знищення понад 15 мільйонів населення України, у тому числі знищення 7 мільйонів українських хліборобів штучним голодом і т. п.

Звичайно ми забуваємо про ще одну форму топтання Москвою елементарних прав, про нехтування основ них, прийнятих у всьому цивілізованому світі прав горожан утримувати листовний зв'язок із рідними і приятелями, що живуть в інших країнах, одержувати від рідних і приятелів з інших країн поштові посилки з одежою, книжками, харчами і т. п.

Якщо візьмемо до уваги те, що величезні труднощі, що їх наші рідні чи приятелі в Україні мають у поштовому зв'язку із вільним світом, заторкують усіх мешканців України день за днем, місяць за місяцем, рік за роком уже півстоліття, то усвідомлюємо собі, що це топтання Москвою міжнародних поштових зв'язків робить нашому народові величезну кривду і приносить йому величезну шкоду.

Про цю форму топтання Москвою основних людських прав говорила перед конґресовим комітетом для справ пошти голова філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав в Україні Уляна Мазуркевич. Комітет цей очолює конґресмен Бен Ґілман. Присутньою на тій сесії комітету була теж конґресменка Констанца Морелля, асистент генерального поштмайстра Бил Джансон, представник унії амери канських поштових працівників і т. п. „Україна з огляду на її стратегічне положення, на її 50-мільйонове населення та з огляду на її національну свідомість є найбільш нестійкою республікою Совєтського Союзу", свідчила голова Комітету. Тому совєтська влада старається придушити українську національну свідомість при допомозі ізоляції і русифікації. Гласність є більше поширена в інших частинах СССР як в Україні... Українці є найбільш переслідуваними і поневоленими людьми у Совєтському Союзі. Понад 60 відсотків усіх політичних в'язнів у СССР — це українці.

У. Мазуркевич під час переслухань.

Листи до рідних чи приятелів в Україну йдуть дуже поволі, навіть летунською поштою йдуть деколи три місяці, свідчила Уляна Мазуркевич. Посилки, як це задокументувала голова КОНЛПУ, йдуть деколи п'ять місяців. Багато посилок повертається під різними претекстами: „адресат невідомий", „у посилці були недозволені речі" і т.п. Поштові пересилки обтяжені високими податками, які деколи доходять до абсурду. Наприклад, одна старша жінка переслала для своїх внучок в Україні посилку, в якій було дешеве штучне футро, светер, білизна і шкарпетки. Родина тієї жінки в Україні мусіла заплатити за посилку 500 рублів податку! Коли взяти до уваги, що пересічна місячна платня у Совєтському Союзі є 150 рублів, то стає очевидним, що багато чи і більшість осіб чи родин, що їм висилаємо посилки з одежою, неспроможні їх оплатити. Багато гірше є справа з листуванням та з пересилкою посилок до політичних в'язнів у СССР. Великий відсоток листів і посилок до політичних в'язнів взагалі не доходить.

Гласність Ґорбачова принесла частинне покращення на поштовому полі, але покищо не можна перед бачати, як далеко це покращення піде і чи воно буде тривалим.

На запитання предсідника конґресового комітету, як направити поштовий зв'язок із Совєтським Союзом, голова КОНЛПУ відповіла, що корисним кроком напрямку є такі як оце переслухання конґресового комітету для справ пошти, зокрема тепер у час гласности. Найбільш пекучою є справа незвичайно високого податку, що його платять в Україні за переслані їм посилки. Крім цього, слід домагатися знесення цензури висиланих матеріялів, домагатися поштової доста ви без великих, часом абсурдно великих спізнень тощо.

Філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав в Україні веде невтомну і часто маловидну, але дуже корисну і дуже потрібну працю, уже 14 років і є одною з цих наших дуже нечисленних організацій, які виходять з нашого ґетто і йдуть туди, де ми можемо більше допомогти нашому народові як у ґетто, — в американський політичний світ.

Я. Татомир

ВИБОРЧІ ПЕРЕДБАЧЕННЯ знавців вказують, що в цьогорічних голосуваннях дуже мале число виборців буде брати участь. Причинами такого незацікавлення є самі кандидати, які нічого нового не вносять у своїх передвибор чих заохочуваннях, бо ані Буш, ані Дукакіс не є захоплюючими особистостями. Всі твердять, що зворот витраченого гроша на вибори буде дуже мінімальним.

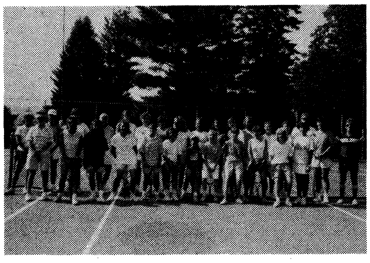
АВТОМОБІЛЬНА ФІРМА Форд через своїх речників подала до публічного відома, що повітряні самонадувні мішки стануть частиною прийнятої норми для обладнання авт у 1989 році марки Лінкольн Контіненталь. Ці самонадувні мішки будуть прийнятим обладнанням для обидвох передніх місць у вище згаданих автах. Форд буде першою автомобільною фірмою в ЗСА яка уведе це в життя вже в наступному році. Ця новина дуже врадувала оборонців і прихильників прав автомобільної безпеки, які зразу підкреслили, що це є в додатку до поясів безпеки, а не замість них.

ВІДПОВІДАЮЧИ НА запитання групи західніх кореспон дентів, які прилетіли з Москви у Симферополь, перший секретар Кримського обкому Комуністичної партії України Андрей Гіренко повідомив, що з початку цього року в Крим переселилися 100 родин кримських татар. Разом з тим А. Гіренко виключив можливість масового переселення висланих. „Для того, щоб прийняти цих людей, нам доведеться виселяти представників інших національностей. Я не бачу реалістичного виходу з цього становища", — сказав він.

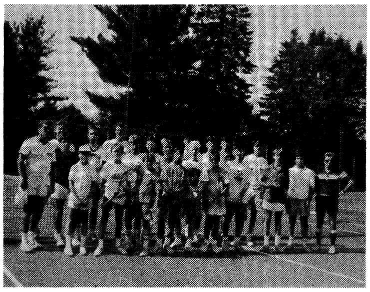
ЧОТИРИ ЧЛЕНИ британського парляменту, які представляють різні політичні партії, вернулися в Лондон після триденного перебування в Теграні, де вони були прийняті заступником прем'єр-міністра Ісламської респуб ліки Алірезою Моаєрі. Парляментарії висловили стурбованість долею підданих, захоплених у різний час мусулманськими фанатиками у Ливані. За непідтвердженими даними, в руках проірански настроєних терористів з партії Гезболла знаходяться посланник архиєпископа Кентерберійського Террі Вайт, журналіст Джан Маккарті і вчитель Браян Кінан. Відповідальність за викрадення ще одного англійця, Алека Коллета, взяла на себе група „Революційна організація мусулманів-соціялістів", зв'язана з групою Абу-Нідаля. Іранська сторона позитивно віднеслася до просьби англійських законодавців, вимагаючи за це надати допомогу у звільненні або визначенні місця перебування трьох іранців, захоплених також в Ливані християнськими міліціонерами.

Тенісовий табір на Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

Дівчата із своїми опікунами.

Хлопці з інструкторами.

Мистецькою програмою...

(Закінчення зі стор. 1)

Тріо „Верховина".

батькам, а хор і вірні спільно відспівали „Сотвори, Господи".

З початком мистецької програми, о год. 3-ій по полудні, що її відкрила Лариса Лисняк, вона представила Андрія Воробця, координатора братської діяльности УНСоюзу, який приготовив програму Дня Батька та привітав батьків і гостей.

Д-р Іван Флис, головний предсідник УНСоюзу, у своєму слові висловив признання батькам, що добре і гідно виховали своїх дітей. Д-р І. Флис сказав, що завдяки саме цьому гарному вихованню — українська родина, фундамент нашої громади, відносно міцний. Але головний предсідник водночас зазначив, що навіть, якщо б фінансово УНСоюз зростав — нам треба подбати, щоб провід нашої установи передати молодому поколінню.

Цього дня, під час мистецької програми Дня Батька, були присутні, крім д-ра І. Флиса, члени Головного Екзекутивного Комітету: Володимир Сохан, головний секретар, Уляна Дячук, головний касир і головні радні УНСоюзу — Андрій Кейбіда та Роман Татарський. Усі вони прибули із своїми родинами. В ролі почесного гостя був о. протоієрей І. Куліш та управителі Союзівки — Лідія Кучер та Іван Флис, мол.

Започаткував мистецьку програму цього врочистого дня танок „Марина", з яким виступив український народний танцювальний ансамбль „Дунай" із Ст. Кетринс, Онтаріо, Канада, під керівництвом Ореста Самця. Цей танець виказав красу і ґраціозність рухів танцюристок.

Опісля співочий ансамбль тріо „Верховина" з Торонто, Онтаріо, під диригентурою Олени Глібович відспівав лемківську пісню „Ой верше, мій верше", і три релігійні пісні „Богородице" Дмитра Бортнянського, „Через поле" в музичній обробці О. Глібович та „Київські дзвони" — Євгена Садовського. Вишиваний їх народний одяг підкреслював і збагачував красу їхнього співу. В ансамблі „Тріо Верховина" співали: Надія Коханська, Анна Ящишин і Богданна Ігнатович; акомпаньявав на фортепіяно Михайло Бубна.

У наступній точці програми знову виступила танцювальна група „Дунай", виконавши танці „Веснянки", „Чумак", де із сольо виступив Андрій Самець, син керівника цього ансамб лю. Виступ їхній закінчив танець „Кохаsuccionочка".

Відтак ще раз вийшло на сцену „Тріо Верховина", цим разом зодягнене в темні вечірні сукні, відспівавши „Київський вальс" Платона Майбороди, „Баркаролю" Станислава Людкевича, „Білі каштани" П. Майбороди та „Ми дівчата з Києва" — Олександра Левицького.

Останньою точкою у програмі був танець „Гопак", у виконанні всього танцювального ансамблю „Дунай". Щедрими оплесками присутні нагородили їхній виступ. Програму закінчила Л. Лисняк побажаннями батькам з нагоди Дня Батька, а публіка заспівала всім присутнім батькам многоліттвіє.

Хоча з уваги на інші імпрези, що відбувалися в ці дні, публіки зібралося трохи менше, як звичайно, все ж таки День Батька на Союзівці привітало 500 осіб, насолоджуючись різноманітною і гарною програмою. Прибули не лише люди з довколишніх міст, але із Амстердаму, Олбані, та з Пенсильванії.

Не можна не згадати виставки фотографій „Церкви на Лемківщині" — Одарки Фіґлюс, та „Церкви Північної Америки" — Богдана Полянського. Виставку можна було оглянути від 10-ої ранку до 5-ої по полудні в бібліотеці Гостинниці Союзівки.

Москва...

(Закінчення зі стор. 1)

якогось непорозуміння між країнами.

Політичні спостерігачі і поінформовані особи кажуть, що ця справа була темою короткої розмови між президентом Роналдом Реґеном і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим на останній вершинній конференції в Москві. Крім того про неї кількаразово говорили дер жавний секретар ЗСА Джордж Шулц і міністер закордонних справ СССР Едуард А. Шеварднадзе, тут у Вашінґтоні і останньо в Москві.

Остання аналіза спеціялістів НАТО говорить, що совєти перевищають у числі танків країни НАТО 3 до 1, артилерії 2 до 1, а війська майже на 300,000 вояків більше. М. Ґорбачов пропо нував в Москві визначити число військових частин до 500,000 для кожного бльоку і вирізнити роди зброї. Чи совєтська пропозиція щира, покаже майбутнє і, очевидно, поведінка представників східнього бльоку на віденській конференції.